

Unge som medskabere af en bæredygtig fremtid

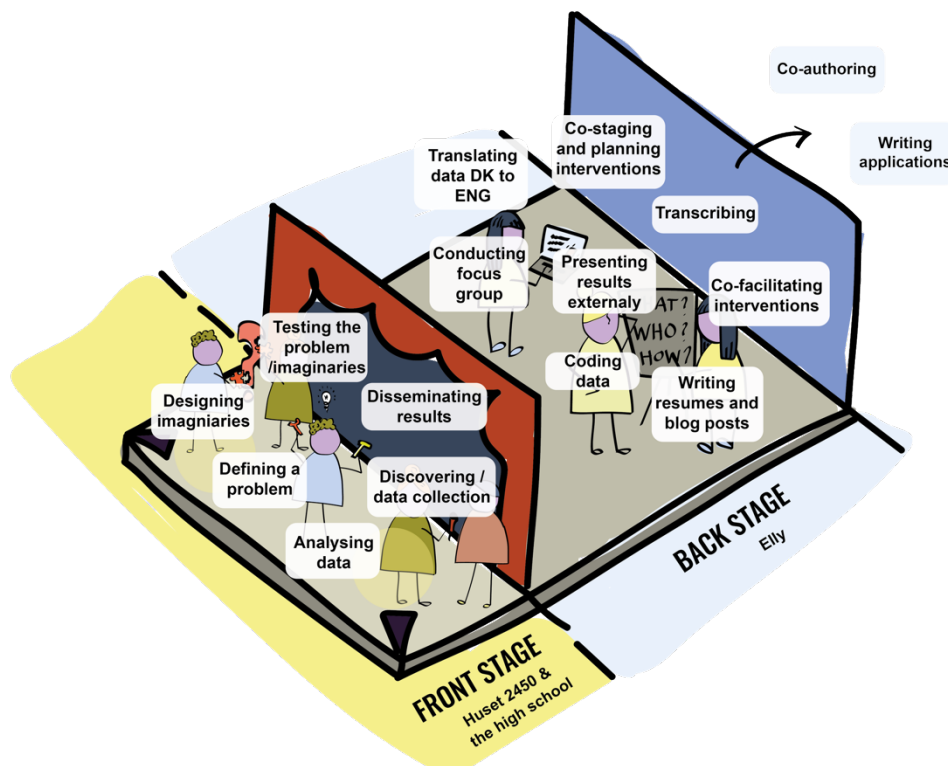
De fleste unge ved godt, at klimaet er under pres, og at bæredygtige løsninger er nødvendige. Alligevel oplever mange, at deres stemme sjældent bliver hørt, når beslutninger træffes i deres lokalområde. Resultatet er en voksende afstand mellem unge og de processer, der former deres hverdag – en afstand, der kan føre til manglende motivation og magtesløshed. Men hvad sker der, hvis unge ikke blot bliver inviteret til at mene noget, men får reel mulighed for at handle og være med til at forme løsninger? Denne ph.d.-afhandling viser, at unge ikke mangler vilje eller idéer. De mangler rum, redskaber og relationer, der gør det muligt at omsætte engagement til handling. Gennem samarbejde med unge mellem 14 og 25 år i Sydhavn i København har jeg undersøgt, hvordan unge kan styrkes som aktive medskabere – co-shapers – af bæredygtige løsninger i deres lokalområde.

På globalt plan mangler omkring 70 % af unge tilstrækkelige muligheder for at udtrykke deres holdninger i den offentlige debat. Samtidig viser forskning, at unges deltagelse i traditionelle demokratiske og sociale fællesskaber er faldende. Mange unge oplever et pres mellem ønsket om at bidrage til samfundet og følelsen af ikke at have reel indflydelse. Derfor tager mit forskningsprojekt afsæt i denne udfordring og stiller et grundlæggende spørgsmål: *Hvordan kan unge, hvis de styrkes som medskabere, engagere sig i deres lokalområde og være med til at forme en bæredygtig og ungdom orienteret udvikling – og hvad kræver det?*

For at besvare spørgsmålet har jeg arbejdet tæt sammen med unge, lærere, kulturaktører og kommunale medarbejdere i Sydhavn. I stedet for at forske *om* unge har jeg forsket *med* unge gennem samskabende og deltagende metoder. Det har betydet, at unge ikke blot har leveret data, men aktivt har været med til at definere problemer, udvikle idéer og afprøve løsninger. Et centralt fund i afhandlingen er, at unges engagement vokser markant, når bæredygtighed gøres konkret, lokal og håndgribelig. Abstrakte begreber som klimamål og grøn omstilling kan virke uoverkommelige, men gennem kreative og analoge metoder – såsom kortlægning, involvering af lokalområdet, rollespil, visualisering og udvikling af fremtidsscenarier – bliver komplekse problemstillinger lettere at forstå og handle på. Disse metoder skaber ikke blot forståelse, men også ejerskab. Når unge selv formulerer udfordringer og løsninger, oplever de, at deres perspektiver har værdi. Det styrker deres handlekraft og mod på at deltage i beslutningsprocesser, både i skolen, i fritidslivet og i lokale fællesskaber. Samtidig viser min forskning, at engagement ikke opstår af sig selv. Det kræver voksne, der tør give plads, dele ansvar og facilitere processer, hvor unge kan eksperimentere, fejle og lære. Kreative og deltagende tilgange kræver tid, fleksibilitet og institutionel opbakning – men investeringen betaler sig i form af stærkere fællesskaber.

Et gennemgående resultat i afhandlingen er, at unge trives bedst i engagement, når aktiviteterne er styret af dem selv, og når der er plads til både refleksion, kreativitet og handling. I sådanne rum bidrager unge med nye perspektiver, kritiske spørgsmål og alternative måder at tænke bæredygtighed på.

Hvad vil det så sige at være medskabere? Afhandlingen introducerer begrebet *co-shaping* som en ramme for skabe en aktionsorienteret inddragelse af unge. Her ses unge ikke som passive modtagere af beslutninger eller som borgere "under uddannelse", men som aktive medskabere, der allerede nu kan påvirke deres omgivelser ved både at byde ind i forsknings- og design processer. I forskningsprojektet har jeg involveret unge i både de mere frontløbende og bagvedliggende aktiviteter i min forskning. I figuren nedfor ses en visualisering af de aktiviteter, som de unge medvirkede i. Hvor især de mere bagvedliggende processer viste sig at bidrage positivt til den unges motivation og potentielt senere uddannelsesretningsvalg.

Inspireret af blandt andet aktør-netværksteori viser forskningen, hvordan også objekter og lokale infrastrukturer spiller en aktiv rolle i at forme engagement. Et fælleshus, et værksted eller et midlertidigt eksperimenterende rum kan fungere som katalysator for samarbejde og handling.

Resultaterne fra Sydhavn rækker langt ud over det lokale tilfælde. De peger på et bredere samfundsmæssigt behov for at gentænke, hvordan unge inddrages i bæredygtigheds- og udviklingsprocesser. Hvis unge skal engagere sig langsigtet, skal beslutningsprocesser designes, så de er tilgængelige, meningsfulde og relevante for unges hverdagsliv. For kommuner og beslutningstagere betyder det, at unge bør inddrages tidligt og reelt i planlægning og udvikling – ikke blot gennem høringer, men gennem samskabende processer, hvor idéer kan afprøves i praksis. For uddannelsesinstitutioner peger forskningen på behovet for en mere handlingsorienteret tilgang til bæredygtighed, hvor læring kobles til konkrete lokale udfordringer og fælles handling.

Afhandlingen bidrager desuden med konkrete metoder og værktøjer, som kan anvendes af praktikere, undervisere og planlæggere. Blandt andet viser udviklingen af en visuel kravspecifikation for ungdomsvenlige og bæredygtige fællesskaber, hvordan forskning kan omsættes til praktisk anvendelig viden. At styrke unge som medskabere handler ikke kun om lokal forandring, men om at opbygge langsigtede demokratiske og bæredygtige kompetencer. Når unge oplever, at deres stemme gør en forskel, øges sandsynligheden for, at de også engagerer sig senere i livet – som borgere, beslutningstagere og fællesskabsbyggere.

Næste skridt for forskningen er at undersøge, hvordan de udviklede metoder kan skaleres og tilpasses andre lokale kontekster – og hvordan samarbejdet mellem unge, civilsamfund og politiske beslutningstagere kan styrkes yderligere. Hvis vi tager unges perspektiver alvorligt og giver dem plads til at handle, kan de være med til at gentænke og forme bæredygtige samfund. Denne ph.d.-afhandling viser, at unge ikke blot er fremtidens håb, men nutidens medskabere af forandring.